

BETÆNKNING

Afgivet af Familie- og Sundhedsudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at tage initiativ til fastsættelse af minimumsregler for hyppigheden af henholdsvis de kommunale anbringelsesmyndigheders og Naalakkersuisut's tilsynsbesøg på døgninstitutioner for børn og unge.

(Fremsat af Medlem af Inatsisartut Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit)

Afgivet til beslutningsforslagets 2. behandling

Familie- og Sundhedsudvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Isak Hammond, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Astrid Fleischer Rex, Demokraterne

Medlem af Inatsisartut Knud Kristiansen, Atassut

Medlem af Inatsisartut Ruth Heilmann, Siumut

Medlem af Inatsisartut Malik Berthelsen, Siumut

Den 11. oktober under EM 2011 blev dette forslag efter 1. behandlingen henvist til nærmere behandling i Familie- og Sundhedsudvalget.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstillers formål med dette beslutningsforslag er at sikre, at der fastsættes minimumsregler for antallet af tilsynsbesøg på døgninstitutioner for børn og unge. Disse regler skal gælde for den relevante myndighed under Naalakkersuisut samt for de kommunale anbringelsesmyndigheder.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

Der var ved 1. behandlingen ikke enighed om forslaget i den foreliggende form. Uenigheden om forslaget angik ikke behovet for et styrket tilsyn. Under udvalgets indstillinger redegøres for uenighederne i forhold til vurderingen af nærværende forslag.

Naalakkersuisut, Inuit Ataqatigiit, Demokraterne og Kattusseqatigiit Partiiat var indstillet på at støtte forslaget, mens Siumut og Atassut ikke kunne indstille forslaget til godkendelse. På denne baggrund og med henvisning til debatten under 1. behandlingen kunne behandlingen af forslaget indledes i Familie- og Sundhedsudvalget.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget har bemærket, at Inatsisartut i 2010 gennemførte den afsluttende behandling af et forslag om tilsyn med børn og unge anbragt uden for hjemmet. Under EM 2010 blev forslaget EM 2010/52 således vedtaget. Familieudvalget afgav betænkning til forslaget, der fastsatte, at der skulle ske en styrkelse af tilsynet med de forhold, børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, lever under. Der er endnu ikke anmeldt et forslag til Inatsisartut, der følger op på beslutningen i Inatsisartut i forhold til forslaget EM 2010/52.

Familieudvalget påpegede i udvalgets betænkning til forslaget EM2010/52, at der, foruden en styrkelse af tilsynet med anbragte børn, tillige skulle ske en fokusering på forholdene på anbringelsesstederne. Forslaget EM 2010/52 var ikke begrænset til alene at omhandle børn og unge anbragt på døgninstitutioner, men forslaget omhandlede alle børn og unge anbragt uden for hjemmet.

Som anført af forslagsstiller i nærværende forslag er mange børn og unge i landet anbragt udenfor hjemmet. Disse børn og unge er blandt andet anbragt på døgninstitutioner i og udenfor Grønland, men langt hovedparten af de anbragte børn og unge befinder sig hos kommunalt godkendte plejefamilier. Der er tillige en del børn og unge, der i kortere eller længere perioder vokser op under privat arrangerede plejeforhold. Dernæst er der en mindre gruppe børn og unge, der er anbragt hos professionelle plejefamilier.

Årsagerne til anbringelserne er forskelligartede, og skal ikke gøres til genstand for nærmere belysning i denne sammenhæng. Den tidsmæssige udstrækning af de enkelte anbringelser er meget varierende. Nogle anbringelser løber over dage og uger, mens andre i praksis er af mere permanent karakter fra den tidlige barndom frem til det fyldte 18. år. Dette forhold skal den kommende regulering af tilsynsforpligtigelserne tage højde for.

Udvalget fremhæver, at langt hovedparten af de anbragte børn og unge er anbragt hos kommunalt godkendte plejefamilier. Det er imidlertid anbragte børn på døgninstitutioner for børn og unge, der er fokusområdet for dette forslag. Der er godkendte døgninstitutioner drevet af Selvstyret, af kommunerne og af private.

Fælles for alle anbringelser udenfor hjemmet, når bortses fra den privat arrangerede familiepleje, gælder, at der i henhold til reglerne om hjælp til børn og unge er pligt til at udarbejde en handleplan for det enkelte barn.

Familie- og Sundhedsudvalget skal fremhæve vigtigheden af, at kommunalbestyrelserne påser, at denne forpligtigelse efterleves.

Det er ifølge Familie- og Sundhedsudvalget vigtigt at fastholde den individuelle handleplan som drejebog for forløbet af anbringelsen. Al pædagogik og behandling af anbragte børn og unge skal tilrettelægges ud fra barnets individuelle handleplan. Den individualiserede plan og behandling skal tage højde for, at det enkeltes barns særlige behov opfyldes, og skal være til barnets bedste. Den individuelle handleplan skal være ledetråd for de eventuelt uddybende indsatser, behandlingsplaner eller pædagogiske planer, som det enkelte anbringelsessted ofte udarbejder. Udvalget bemærker, at det imidlertid ikke er lovfæstet, at anbringelsesstederne udarbejder handleplaner, men det ligger i anbringelsesstedernes natur at skulle agere, såfremt der ikke for det anbragte barn findes en handleplan.

En handleplan skal iht. lovgivningen sikre en målrettet indsats for det anbragte barn. Den forventede tidsmæssige udstrækning af anbringelsen skal fremgå af den anbragtes handleplan.

Familie- og Sundhedsudvalget skal fremhæve vigtigheder af, at der sker rettidig og rigtig anbringelse af børn og unge. Det er med andre ord vigtigt at påse, at anbringelsesstedet kan imødekomme den anbragtes behov, og at dette er afstemt i forhold til den anbragtes handleplan.

Familie- og Sundhedsudvalget kan bekræfte behovet for at styrke de gældende regler om tilsyn. Dette både kvantitativt og kvalitativt.

De gældende regler på området, som fremført i svarnotatet fra Naalakkersuisut, er hverken i form eller indhold tilstrækkeligt præcise. Når det nærmere indhold af tilsynsforpligtigelsen ikke er præciseret reguleret, så vil der kunne opstå usikkerhed hos myndighederne både i kommunerne og hos Naalakkersuisut. Hvordan skal tilsynet gennemføres, og hvad skal der føres tilsyn med? Angår tilsynet også anbragte hos plejefamilier, og skal tilsynet tillige rettes mod plejefamilien? Skal der gennemføres et tilsyn, når der er tale om akut og aflastningsanbringelse? Er der forskel på et tilsyn i forhold til et barn anbragt udenfor hjemmet i en kortvarig periode på få uger, og et tilsyn med et barn, der har været anbragt ude for hjemmet i en årerække? Skal tilsynet varsles og hvor ofte skal det ske? I hvilket omfang skal der udarbejdes tilsynsrapporter, og hvorledes skal det håndteres, såfremt tilsynet er kritisk i forhold til anbringelsen, og hvem har pligt til at give meddelelse og følge op på tilsynet? Som nævnt er spørgsmålene mange og relevante, hvorfor der er behov for at styrke og præcisere reglerne.

I kommende forslag på området skal der omkring hyppigheden af tilsynene tages højde for, at de anbragte børn og unge kan være anbragt uden for hjemmet i kortere eller længere perioder.

Der skal endvidere i kommende forslag være klarhed over, hvorvidt og i hvilket omfang der skal gennemføres tilsyn i forhold til alle anbragte børn, og om tilsynet skal være rettet mod alle anbringelsessteder. Som anført er dette forslag specifikt rettet mod børn og unge anbragt på godkendte døgninstitutioner. Det vil imidlertid være påkrævet at forholde sig til, hvorledes reguleringen skal være, for så vidt angår børn og unge anbragt hos plejefamilier.

I forbindelse med den kommende regulering, så skal det særligt for så vidt angår den kommunale tilsynsforpligtigelse klargøres, hvorvidt tilsynsforpligtelsen skal påses af den kommune, hvor barnet er anbragt, eller om det er den anbringende kommune, der har tilsynsforpligtelsen.

For børn anbragt udenfor Grønland anses det umiddelbart logisk, at tilsynsforpligtelsen skal varetages af en enhed under det Departement, der har godkendt anbringelsen. Den praktiske varetagelse kunne ske via ansatte fra Grønlands Repræsentation i København.

Omkring tilsynet med plejefamilier, som skal vurderes af Naalakkersuisut, så kunne det, såfremt dette tilsyn foreslås reguleret nærmere, overvejes, at dette blev gennemført som et generelt tilsyn, hvorefter tilsynet med plejefamilien udøves fra den kommune, der har godkendt plejefamilien, mens det individuelle tilsyn med plejebarnets opvækstvilkår og udvikling sker fra den anbringende kommune. Igen kan det imidlertid være de tilstedeværende ressourcer i kommunerne, der kan komme til at afgøre dette. Både den anbringende og den modtagende kommune kan med udgangspunkt i den anbragtes handleplan hurtigt og sikkert gennemføre tilsyn i relation til den udviklende og pædagogiske del af tilsynet. Tilsynet kan nemlig rette fokus på forholdet mellem pædagogik og behandling på den ene side, og den individuelle handleplan på den anden side. Udvalget formoder, at dette vil blive nærmere reguleret ved det kommende forslag på området.

Det skal fremhæves, at de enkelte, individuelle handleplaner ikke i sig selv er en del af det driftsorienterede tilsyn. Det driftsorienterede tilsyn skal derfor fokusere på, hvordan anbringelsesstedet generelt anvender de individuelle handleplaner i den pædagogiske indsats.

Grønlands geografi med spredt bosætning kræver enorme ressourcer, såfremt der skal gennemføres flere årlige tilsyn med børn anbragt udenfor hjemmet. Dette forhold er Naalakkersuisut nødt til at forholde sig til ved den kommende lovrevision på området, der som bemærket af Familie- og Sundhedsudvalget i svarnotatet fra Naalakkersuisut, vil blive fremlagt til FM 2012.

Med udgangspunkt i beslutningen i Inatsisartut vedrørende forslaget EM 2010/52 og bemærkningerne til nærværende forslag ser Familie- og Sundhedsudvalget frem til

behandlingen af forslag til FM 2012, der nærmere regulerer tilsynet med børn og unge anbragt udenfor hjemmet.

Det er påkrævet, at Naalakkersuisut i forbindelse med fremlæggelse af forslag om tilsyn til FM 2012 meget præcist redegør for, i hvilket omfang kommunerne hidtil via bloktilskuddet har modtaget midler til at gennemføre tilsyn. Vil kommende forslag have yderligere økonomiske konsekvenser for kommunerne, så skal dette med klarhed fremgå af kommende forslag til regulering om tilsyn.

Familie- og Sundhedsudvalget ser frem til effekten af de mange indsatser rettet mod børn og unge og sårbare familier. En indikator for, at indsatserne bærer frugt kunne være om antallet af børn og unge anbragt udenfor hjemmet er faldende.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Udvalget bemærker, at der allerede i Finansloven for 2011 på hovedkonto 30.01.01 *Departementet for Sociale Anliggender, administration* blev afsat 1.2 mio. kr. til 2 medarbejdere med henblik på at styrke tilsynet med døgninstitutionerne. Det er hensigten at denne opnormering og udøvelse af tilsyn fra Naalakkersuisut skal have permanent og fremadrettet karakter.

Udvalgets indstillinger

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit og Demokraterne skal om forslaget bemærke:

Flertallet finder, at dette forslag har været med til at kvalificere den tidligere beslutning om, at der skal ske en styrkelse af tilsynet. I kommende forslag til ændring af reguleringen af tilsynsområdet skal der herefter efter overvejelse fremføres forslag, der indeholder forslag til fastsættelse af minimumsregler omkring hyppigheden af henholdsvis de kommunale anbringelsesmyndigheders og Naalakkersuisut's tilsynsbesøg på døgninstitutioner for børn og unge. Flertallet henstiller endvidere, at Naalakkersuisut forholder sig til de af udvalget fremførte problemstillinger. En styrkelse af tilsynet skal sikre, at en anbringelse udenfor hjemmet tager udgangspunkt i den vanskelige fysiske, psykiske og sårbare situation barnet befinder sig i.

Ovennævnte udvalgsflertal indstiller på denne baggrund forslaget til vedtagelse.

Et mindretal i udvalget bestående af Siumut og Atassut skal om forslaget bemærke:

Forholdet om tilsyn og forholdene for de børn og unge, der er anbragt udenfor hjemmet er meget vigtige forhold at forholde sig til. Mindretallet har allerede sammen med øvrige partier i Inatsisartut støttet, at der skal ske en styrkelse af de forhold anbragte børn og unge lever

under. En styrkelse af forholdene for anbragte børn og unge omfatter blandt andet en kvalitativ og kvantitativ styrkelse af tilsynet. Mindretallet har ved flere lejligheder og ved konkrete forslag endvidere fremført, at der tillige skal ske en kvalitetssikring af forholdene på døgninstitutionerne, således at anbragte børn og unge har et trygt og udviklende ophold frem til det tidspunkt, hvor barnet kan komme tilbage til familien.

Mindretallet finder, at de således allerede ved det godkendte forslag EM 2010/52 har behandlet det af forslagsstiller foreslåede, og at der er igangsat initiativer på området, ligesom mindretallet har tilsluttet sig, at der skal afsattes midler til formålet.

Ovennævnte udvalgsmindretal indstiller på denne baggrund forslaget til forkastelse.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til den afsluttende 2. behandling.

Olga P. Berthelsen,
Formand

Debora Kleist

Isak Hammond

Astrid Fleischer Rex

Knud Kristiansen

Ruth Heilmann

Malik Berthelsen